

Kastelen van de Loire

1 De Loiret	105
2 De streek rond Blois	167
3 De Sologne	221
4 Het oosten van de Touraine	267
5 Het westen van de Touraine	317
6 Het oosten van de Anjou	405
7 Het westen van de Anjou	469
8 De Vallée du Loir	522

DE REGIO'S VAN DEZE GIDS:
ZIE DE KAART HIERNAAST

Lannoo

Inhoud

Niet te missen8

**Hoogtepunten
van Michelin**12

Reisplanner20

Met het gezin30

DE REIS VOORBEREIDEN

Kastelen en tuinen34

Voor het vertrek42

Naar het Loiredal44

Het Loiredal
van A tot Z45

Fietstoerisme50

Wijntoerisme52

Memo56

PJPhoto69/Getty Images Plus

MEER WETEN OVER HET LOIREDAL

Het Loiredal, beschermd
door Unesco62

De Loire68

Een gouden tijd
voor de streek73

Het dal van
de koningen78

Kunst en architectuur86

Tuinkunst98

RolfSt/Getty Images Plus

STEDEN EN BEZIENSWAARDIGHEDEN

1 De Loiret

Orléans.....	108
Château de Chamerolles.....	124
Châteauneuf-sur-Loire.....	127
Basilique de Saint-Benoît.....	133
Château de Sully-sur-Loire.....	139
Gien.....	145
Briare-le-Canal.....	149
Château de La Bussière.....	153
Château de Meung-sur-Loire.....	155
Basilique de Cléry-Saint-André.....	159
Beaugency.....	162

2 De streek rond Blois

Château Royal de Blois.....	168
Château de Chambord.....	188
Château de Talcy.....	198
Château de Beaugard.....	200
Château de Cheverny.....	202
Château de Troussay.....	208
Château de Fougères-sur-Bièvre.....	209
Château de Villesavin.....	211
Domaine de Chaumont-sur-Loire.....	213

3 De Sologne

De Sologne.....	224
Château de La Ferté-Saint-Aubin ..	238
Romorantin-Lanthenay.....	241
Château de Valençay.....	247
Château de Bouges.....	252
ZooParc de Beauval.....	254
Montrichard.....	260

4 Het oosten van de Touraine

De kastelen van Amboise.....	268
Château de Chenonceau.....	283
Château de Montrésor.....	292
Cité Royale van Loches.....	298
Château du Grand-Pressigny.....	310

5 Het westen van de Touraine

Tours.....	320
Tuinen en kasteel van Villandry.....	344
Château de Langeais.....	349
Château de Champchevrier.....	355
Château de Gizeux.....	358
Bourgueil.....	361
Château d'Ussé.....	366
Château d'Azay-le-Rideau.....	370
Château de l'Islette.....	376
Château de Saché.....	378
Forteresse Royale de Chinon.....	381
La Devinière.....	394
Tuinen en kasteel van Le Rivau.....	397
Richelieu.....	399

6 Het oosten van de Anjou

Saumur.....	406
Abbaye Royale de Fontevraud.....	424
Château de Montsoreau.....	432
Château de Brézé.....	437
Château de Montreuil-Bellay.....	440
Château d'Oiron.....	446
Doué-la-Fontaine.....	449
Château de Brissac.....	454
Château de Montgeoffroy.....	458
Baugé-en-Anjou.....	460

7 Het westen van de Anjou

Angers.....	472
De Loire Angevine.....	500
Château de Serrant.....	512
Château du Plessis-Macé.....	515
Château du Plessis-Bourré.....	519

8 De Vallée du Loir

Bonneval.....	524
Château de Châteaudun.....	529
Vendôme en de Vallée du Loir.....	538
Lavardin.....	554
Montoire-sur-le-Loir.....	557
Trôo.....	560
Château du Lude.....	562

Woordenlijst.....	566
Register.....	578
Kaarten en plattegronden.....	587

 Raadpleeg voor iedere plaats ons adresboekje

Niet te missen

Domaine de Chaumont-sur-Loire

Een tuinenfestival, een centrum voor kunst en natuur en een kasteel op het snijvlak van feodaliteit en renaissance: in Chaumont draait alles om esthetiek en ecologie, geschiedenis en kunst.

Zie blz. 213.

P. Escudero/hemis.fr

A. Chicurel/hemis.fr

Château de Valençay

De diplomaat Talleyrand gebruikte dit kasteel 200 jaar geleden al om indruk op zijn onderhandelingspartners te maken en het is nog net zo imposant én elegant als toen... **Zie blz. 247.**

A. Chicurel/hemis.fr

★★★★

Château de Chenonceau

Van de wondermooie tuinen tot de unieke galerij boven de rivier de Cher: alles in en om het 'Kasteel van de Dames' ademt schoonheid en raffinement. **Zie blz. 283.**

★★★★

Château de Chambord

Dit reusachtige schip van witte natuursteen, dat tussen de Loire en de Sologne lijkt gestrand, is een van de grootste meesterwerken van de Franse renaissance. **Zie blz. 188.**

P. Escudero/hemis.fr

T. et B. Morandi/hemis.fr

★★★★

Angers

Een kolossaal kasteel, een wandtapijt dat zijn weerga niet kent, een romantische rivier, uitgestrekte parken, het goede leven... In Angers vindt u het allemaal! **Zie blz. 472.**

Hoogtepunten van Michelin

Uitzicht op Vendôme

H. Lenain/hemis.fr

♥ **Ontdek de wereld van de alchemisten in Château du Plessis-Bourré.** De

intrigerendste zaal van dit kasteel heeft een uniek plafond, dat u vast niet snel zult vergeten... **Zie blz. 519.**

♥ **Speel 'Wie is Wie?' in**

de Galerie des Illustres (Galerij van de Beroemdheden), in Château de Beauregard, waar niet minder dan 327 portretten hangen. Een tip: haal van tevoren uw Franse geschiedenis op... **Zie blz. 200.**

Cassetteplafond in de wachterzaal van het Château du Plessis-Bourré

L. Lourdel/Photonstop

TOP 5 Hedendaagse kunst

1. Domaine de Chaumont-sur-Loire (blz. 213)
2. CCCOD, in Tours (blz. 326)
3. Château d'Oiron (blz. 446)
4. Musée Jean-Lurçat et de la Tapisserie Contemporaine (blz. 486)
5. Fondation du Doue (blz. 180)

Het Château d'Oiron
Ph. Body/hemis.fr

♥ **Kijk uw ogen uit in Château de Serrant**, in een van de mooiste bibliotheken van Frankrijk, en probeer een paar van de duizenden titels te ontcijferen. Na al dit voedsel voor de geest is het de beurt aan voedsel voor het lichaam. Breng een bezoek aan de bijzondere keukens, waar u een heel ander soort schatten kunt bewonderen. **Zie blz. 512.**

♥ **Doorkruis de Sologne**, om de meren en bossen te ontdekken en de flora en fauna te observeren, liefst in gezelschap van een natuurgids die op al uw vragen het antwoord weet. Ga daarna naar een auberge om de streekgerechten te proeven. **Zie blz. 224.**

♥ **Leef mee met de ruim honderd diersoorten** waarvan de habitat wordt bedreigd en die onderdak hebben gekregen in en om de grotten van een vroegere schelpmergelgroeve in de Loire Angevine. Nergens in Frankrijk vindt u zo'n omgeving als in het Bioparc de Doué-la-Fontaine. **Zie blz. 450.**

♥ **Slenter door Vendôme**, een mooie groene stad aan de Loir, en volg het spoor van de jonge Honoré de Balzac, die aan het Collège des Oratoriens heeft gestudeerd. **Zie blz. 538.**

Een Livingstones toerako in het Bioparc de Doué-La-Fontaine
M. Denis-Huot/hemis.fr

3 etappes

De koninklijke Loire

Route: 121 km van Orléans naar Amboise

P. Escudero/hemis.fr

Van Orléans naar Saint-Dyé-sur-Loire

50 km

Op deze fietsroute door mooie natuur en pittoreske dorpjes is de Loire nooit ver weg. Verlaat Orléans (blz. 108) via de kades en rijd langs de linkeroever richting Meung-

sur-Loire (blz. 155). Volg voorbij Beaugency (blz. 162) de rechteroever tot aan Muides-sur-Loire, om daarna weer over te steken naar St-Dyé-sur-Loire, de vroegere haven van Chambord (blz. 182). In feite volgt u de fietsroute 'La Loire à Vélo' (bewegwijzerd).

Tip: de route loopt deels over fietspaden, deels over de gewone weg: let dus goed op het verkeer.

Van Saint-Dyé-sur-Loire naar Blois

28 km

Deze etappe is kort, maar daarom niet minder indrukwekkend. Rijd vanuit St-Dyé via de D112^A in zuidelijke richting. Na ongeveer 3 km komt u bij het Domaine de Chambord (blz. 188), waar u door het prachtige park naar het kasteel kunt fietsen. De route loopt verder over het domein tot aan het dorp La Chaussée-le-Comte. Rijd daarna richting Huisseau-sur-Cosson en Vineuil om weer bij de hoofdroute te komen, La Loire à Vélo. Volg deze tot aan Blois (blz. 168).

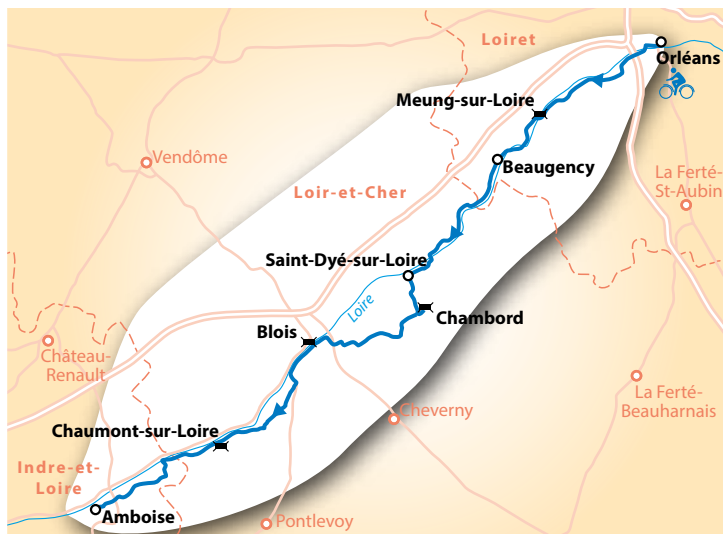

Orléans

HildaWeges/Getty Images Plus

Scan de QR-code om het GPX-routebestand te downloaden.

Van Blois naar Amboise 43 km

Deze laatste dag staat in het teken van wijngaarden, kunst en wetenschap. Verlaat Blois via de Pont Jacques-Gabriel en rijd via een mooie landelijke omgeving (met een paar klimmetjes!) naar Candé-sur-Beuvron en verder langs de Loire naar het Domaine de Chaumont-sur-Loire (blz. 213). Via aangename fietspaden langs het water, met uitzicht op de

wijnhellingen van de Touraine, komt u uit in Amboise. Hier eindigt deze driedaagse route, aan de voet van het koninklijk kasteel (blz. 268).

Tip: als u nog een dag extra hebt, volg dan 'La Voie Royale', een rondrit van 45 km vanuit Amboise, die onder meer langs het Château de Chenonceau loopt (te downloaden via www.amboise-valde Loire.com).

Praktisch

Deze route volgt het traject van **La Loire à Vélo** (zie blz. 50). Voor meer informatie (fietsmakers, horeca, enz.) zie www.loireavelo.fr.

FIETSERHUUR

Détours de Loire - 58 r. de la Charpenterie - Orléans - ☎ 02 47 61 22 23 - www.detoursdeloire.com - online reserv. Deze keten verhuurt diverse soorten fietsen plus uitrusting, verzorgt bagage- en fietsvervoer, reparaties, enz.

Onderweg komt u ook langs het filiaal in Blois.

TRANSPORT

Vanuit Amboise kunt u met de trein terug naar Orléans.

OVERNACHTEN

U hebt een ruime keus uit hotels en chambres d'hôtes. Overnachtingsadressen met het label **Accueil Vélo** zijn speciaal op fietsers ingesteld.

Het Château du Clos-Lucé

► Naareen mega-dierentuin.

ZooParc de Beauval. Een dag is te kort om alle dieren in dit immense park te kunnen zien. Het bijzonderst zijn de harpijen, de Tasmaanse duivels en de reuzenpanda's (en hun baby's). Nieuw zijn het weelderige oerwoud in de tropische koepel en de kabelbaan waarmee u over het park zweeft. De kinderen zullen het fantastisch vinden! Wie dat wil, kan zelfs een workshop dierenverzorging volgen. **Zie blz. 254.**

😊 *De workshops zijn bedoeld voor kinderen van 6-10 jaar.*

► Speuren met Cassander de salamander.

Château de Chambord. Een speurtocht met vragen en raadsels onthult zaal na zaal de geheimen van het kasteel. Wie aan het eind van de tocht het

Boogschieten bij het kasteel van Meung
P. Hirsch/Château de Meung-sur-Loire

 Let op dit symbool: het staat in deze gids bij bezienswaardigheden en activiteiten waar u de kinderen een plezier mee doet.

mysterieuze woord heeft gevonden, kan in de winkel een cadeautje ophalen. Het hele gezin mag meedoen! **Zie blz. 188.**

😊 *De speurtocht is geschikt voor kinderen van 8-12 jaar (ook in het Nederlands).*

► De coolste musea. Blois.

Het Maison de la Magie, dat is weer eens wat anders dan een kasteel! Dit goochelmuseum neemt u mee naar het mysterieuze universum van het optische bedrog waar de grote illusionist Robert Houdin zo van hield. Ook de Fondation du Douce werkt op de lachspieren. Hier wordt met veel humor een collectie anti-kunst gepresenteerd: grappige en nutteloze dingen, die de bezoeker toch aan het denken zetten...

Zie blz. 177 en blz. 180.

► Een dagje in de natuur.

Sologne. Dit is de perfecte regio om vogels te observeren, naar sporen van dierenpoten te zoeken en te ontdekken hoe meren onzichtbaar met elkaar in verbinding staan. Kinderen worden vooral enthousiast van het Domaine du Ciran en het Maison du Cerf. **Zie blz. 228 en 226.**

😊 *Na zo'n dagje in de natuur gaat de beroemde tarte tatin van Lamotte-Beuvron er vast wel in!*

► **Terug in de tijd. Château de Meung.** In de zomermaanden worden er in het park van het kasteel grote re-enactments georganiseerd. De voorstellingen, activiteiten en kostuums brengen u terug naar de tijd van Jeanne d'Arc, de drie musketiers of Napoleon. **Zie blz. 155.**

😊 *Kijk voor de programmering op de website van het kasteel.*

► **Dieren en grotten. Bioparc de Doué-la-Fontaine.** In een oude schelpmergelgroeve, waarvan de oude kalkovens nog te zien zijn, leven honderden dieren in relatieve vrijheid. De spectaculaire volièrre is een hoogtepunt voor jong en oud. **Zie blz. 450.**

😊 *Ga ook naar *Le Mystère des Faluns* (blz. 451), schelpmergelgrotten in *Les Perrières*.*

► **Op pad met een HistoPad. Cité Royale van Loches.** Met deze tablet (gratis, 6 talen) komt het kasteel van Loches tot leven. U ziet de zalen zoals ze 1000 jaar geleden werkelijk waren, inclusief meubilair en bewoners, zelfs de zalen die nu niet meer bestaan. De kinderen kunnen hun HistoPad gebruiken voor de speurtocht en er verborgen objecten mee vinden. **Zie blz. 302.**

► **De slimme uitvindingen van Le Clos-Lucé. Amboise.** In en om het kasteel waar Leonardo da Vinci heeft gewoond, zijn maquettes en 3D-presentaties van zijn uitvindingen te zien, maar ook levensgrote machines. Alles prikkelt hier de nieuwgierigheid, alles illustreert de genialiteit van Leonardo. **Zie blz. 272.**

► **Een nachtje in een kasteel. Gizeux.** Een bijzondere ervaring voor het hele gezin: slapen en ontbijten in een echt château. Daarna hebt u nog gelegenheid om (voor openingstijd!) door de zalen te dwalen. Wie heeft er ooit zo leuk verstopperij gespeeld? **Zie blz. 358.**

► **Op ontdekkingsreis in Terra Botanica. Angers.** Dit is het eerste botanische themapark van Europa (12 ha), waar u met gemak een hele dag kunt zoetbrengen. Er zijn natuurlijk tuinen, maar daarnaast is er van alles te doen: een vaartochtje maken, fietsen in een notendop, schipbreuk lijden met de 18de-eeuwse ontdekkingsreiziger La Pérouse, nét niet opgegeten worden door een dinosaurus, van boomtop naar boomtop klimmen... Dat wordt een topdag! **Zie blz. 489.**

Een kleine rode panda in het Bioparc de Doué-La-Fontaine
William Verguet

Naar het Loiredal

Met de auto

Autosnelwegen

De A10 ('L'Aquitaine') loopt van Parijs via Orléans en Blois naar Tours (2.20 uur rijden). Vanuit Parijs is Angers over de A10 en de A11 ('L'Océane') in iets meer dan 3 uur te bereiken.

Michelinkaarten

Kaart van Frankrijk 721
Regiokaart 517 en 518
Departementskaart 311, 317 en 318
Carte Zoom 116 (Val de Loire et ses Châteaux)
Michelinkaart 616 Châteaux de la Loire (wegenkaart en toeristische kaart, met de de belangrijkste plaatsen langs de Loire)

Informatie op internet

Routeplanner op:
www.viamichelin.fr

Met de trein

Hogesnelheidslijnen

Vanaf Parijs-Montparnasse vertrekken TGV's naar Angers (1.46 uur), Tours (1 uur), Vendôme (42 min.) en Saumur (eerst TGV daarna TER naar St-Pierre-des-Corps, 1.47 uur).

Vanaf Parijs-Austerlitz vertrekt de TER naar Orléans (1.05 uur) en Blois (1.35 uur).

Informatie en reserveren

- Inlichtingen in Frankrijk - ☎ 36 35 (€ 0,34 per min.) of www.voyages-sncf.com
- Inlichtingen in Nederland - NS Internationaal - ☎ 0900 92 96 (€ 0,35 per min.); de kantoren van NS Internationaal in de grotere NS-stations; www.ns.nl - of ga naar een reisbureau.
- Inlichtingen in België - NMBS Internationaal - ☎ 02 528 28 28; de loketten van NMBS Internationaal in de grotere stations; www.b-rail.be - of ga naar een reisbureau.

Streekvervoer

TER (Trains Express Régionaux) en SNCF-bussen. De RER van Parijs-Austerlitz naar Tours stopt ook in Orléans, Blois en Amboise. Vanuit Tours rijdt de TER naar Angers (via Langeais en Saumur), Chinon (via Azay-le-Rideau), Loches (TER-bus) en Vendôme (TGV of TER). Tussen Angers en Saumur rijdt een TER, en vanuit deze stad vertrekken SNCF-bussen.

Informatie en reserveren - www.ter.sncf.com/centre-val-de-loire.

Afstanden in km	Amsterdam	Antwerpen	Groningen	Luik
Angers	794	634	934	661
Blois	683	523	831	549
Orléans	631	470	779	497
Saumur	819	659	968	686
Tours	738	577	886	604

Varen met een *gabare* bij het kasteel van Chenonceau
Daniel Jolivet

Het Loiredal van A tot Z

Boottochten

Wend u ter plaatse tot de verhuurders voor meer informatie.

Riviertoerisme

Varen in een **kajuitjacht** is mogelijk op de **Loire** (84 km, van Angers naar Nantes), de **Maine** (8 km), de gekanaliseerde delen van de **Cher** en het Canal de Berry.

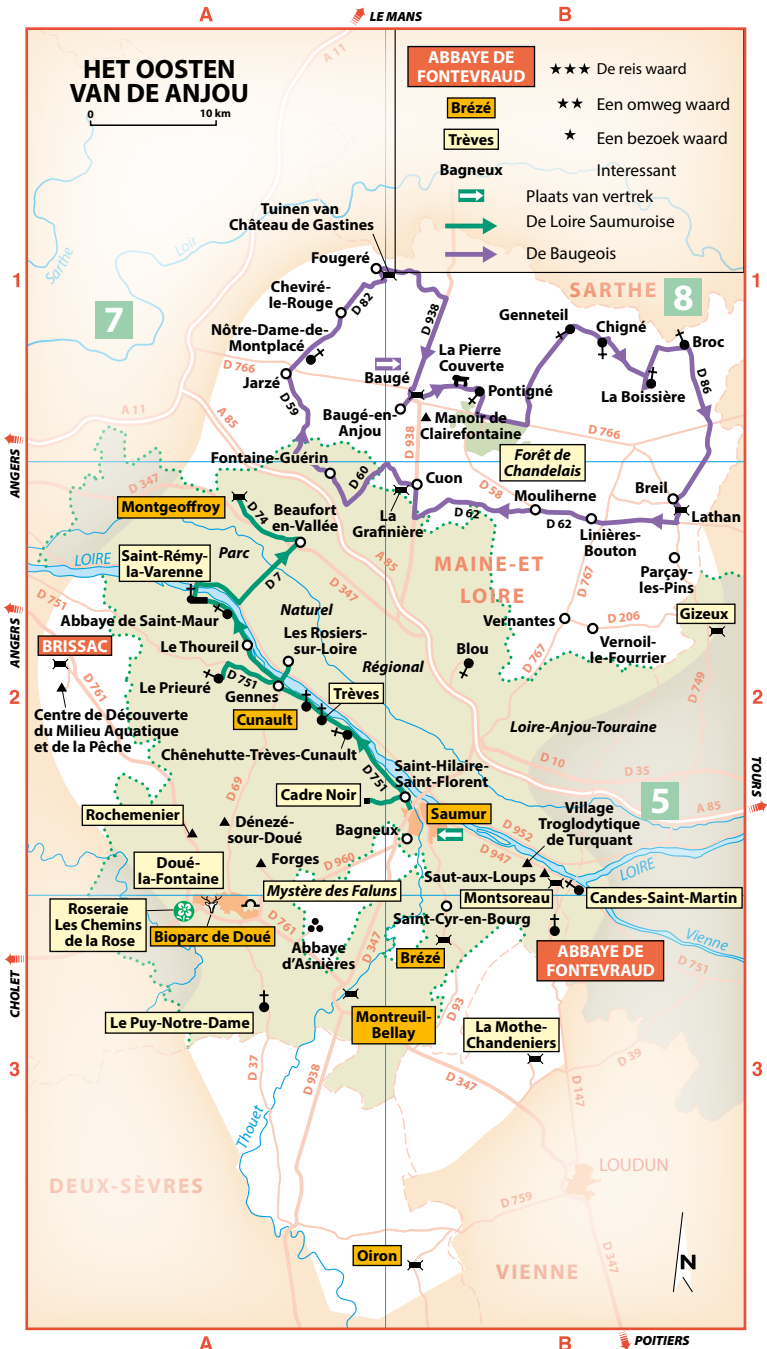
In de tabel hieronder vindt u een aantal bootverhuurbedrijven waar

u kajuitboten kunt huren – ook als u niet in bezit van een vaarbewijs bent – om in uw eigen tempo gedurende één of meer dagen vanaf het water de Anjou te verkennen.

Op de Maine, de Oudon en de Vienne worden minicruises georganiseerd op oude Loire-schepen als een *fûtreau* (zeilbootje), *chaland*, *gabare* (platbodem), *caravelle* (karveel) of een *toue*, een trekschuit.

De Loire is het hele jaar door be-

Afvaart	Rivieren, kanalen	Rederijen
Châtillon-sur-Loire	Zijkanaal van de Loire	Le Boat – Le Grand Bassin - BP 1201 - 11492 Castelnaudary Cedex - ☎ 04 68 94 42 80 - www.leboat.fr - verhuur van motorboten zonder vaarbewijs.
Sablé-sur-Sarthe	Sarthe, Maine, Mayenne	Anjou Navigation – Quai National - 72300 Sablé-sur-Sarthe - ☎ 02 43 95 14 42 - www.anjou-navigation.fr .

6

Het oosten van de Anjou

MICHELINKAART 317 – DEUX-SÈVRES (79),
INDRE-ET-LOIRE (37), MAINE-ET-LOIRE (49)

Saumur★★	406
Ten zuiden van Saumur (linkeroever van de Loire):	
Abbaye Royale de Fontevraud★★★	424
Château de Montsoreau★	432
Château de Brézé★★	437
Château de Montreuil-Bellay★★	440
Château d'Oiron★★	446
Doué-la-Fontaine★	449
Ten westen van Saumur:	
Château de Brissac★★★	454
Ten noorden van Saumur (rechteroever van de Loire):	
Château de Montgeoffroy★★	458
Baugé-en-Anjou	460

Saumur ★★

De 'Parel van de Anjou', het laatste voorbeeld van de vorstelijke paleizen die door de hertogen van Anjou werden gebouwd, wordt langzamerhand weer in zijn oude glorie hersteld. De ene restauratie volgt op de andere, geheel in stijl met de chaotische geschiedenis van het kasteel, dat meer dan eens werd verwoest. Dit erfgoedjuweel bestaat overigens niet alleen uit stenen, maar ook uit de hele sprookjesachtige verbeelding die de gebroeders Van Limburg zo mooi hebben weten over te brengen in hun schitterende miniaturen uit *Les Très Riches Heures du duc de Berry* (15de eeuw). In dit manuscript, een meesterwerk van de gotische kunst, tekenen de talloze pinakels, torentjes en dakornamenten van het kasteel zich af tegen een intens blauwe hemel. Saumur is ook de bakermat van de prestigieuze rijsschool van het Cadre Noir, met zijn ruiters in zwart-gouden kledij.

📍 Ligging

26.599 inwoners – Maine-et-Loire (49)

REGIOKAART B2 (BLZ. 404);

PLATTEGROND (BLZ. 409)

70 km ten zuidwesten van Tours, 65 km van Angers en 32 km van Chinon. Met de trein: 1.40 uur van Parijs (TGV).

😊 Aanraders

Een van de vele paardenevenementen, een wandeling door de oude stad, de koepel van de N.-D.-des-Ardilliers en een boottocht om de fauna en flora te verkennen.

🕒 Planning

Reken op een dag voor de stad en op een dag voor de omgeving.

👨‍👩‍👧‍👦 Met het gezin

De monumenten van het Loiredal in miniatuuruitvoering in het Parc Miniature Pierre et Lumière; de voertuigen in het Musée des Blindés (sommige modellen mogen beklommen worden); het Cadre Noir.

📄 Praktisch blz. 419

📍 Adresboekje blz. 419

Bezichtigen

PLATTEGROND (BLZ. 409)

★★ Kasteel B2

Espl. Hubert-Landais - ☎ 02 41 40 24 40 - www.chateau-saumur.fr - juli-aug.: 10.00-19.00 u; april-juni en sept.: dag. beh. ma 10.00-18.00 u; 9 feb.-31 maart en okt.-dec.: dag. beh. ma 14.00-17.30 u - € 8 (7-16 jaar € 6) - € 24 gezinskaartje (2 volw. + 2 kinderen).

👨‍👩‍👧‍👦 In juli en augustus activiteiten voor het hele gezin; gedramatiseerde rondleidingen van mei tot september.

Het kasteel diende in de 11de eeuw als vesting voor Fulco Nerra, graaf van Anjou, in de 12de eeuw als residentie voor Geoffroy Plantagenet, en kwam in de 13de eeuw in handen van Lodewijk de Heilige. In de 14de eeuw kreeg het onder de **hertogen van Anjou** de vorm waarin we het nu kennen. Na de dood van de laatste hertog, koning René, gaat het 'Château d'Amour' terug naar de Franse kroon (1480). De met Hendrik van Navarra bevriende gouverneur Philippe **Duplessis-Mornay** bracht in de 16de eeuw versterkingen aan. Onder Lodewijk XIV en Lodewijk XV

Saumur, met het kasteel, de kerk Saint-Pierre en het stadhuis
F. Guizou/hemis.fr

bleef het kasteel de residentie van de gouverneur van Saumur en in 1797 kwam het op de lijst van kastelen die moesten worden verwoest. Uiteindelijk werd het onder Napoleon I een gevangenis (76 cellen) en tijdens de Restauratie een wapendepot, waarna het in 1862 tot historisch monument werd uitgeroepen. In 1906 werd het door de stad gekocht en werd het stadsmuseum erin gevestigd, dat nu de status heeft van 'Musée de France'.

Het gebouw werd in 1940 zwaar beschadigd door een honderdtal granaten en heeft sinds 1997 verschillende restauraties ondergaan: de zuidelijke vleugel en de westelijke toren werden tussen 1997 en 2001 onder handen genomen; het noordwestelijke deel van de omwalling, dat in 2001 instortte, werd tussen 2004 en 2007 herbouwd (waarvoor 2000 ton staal, 8000 m² steigers, 1300 m³ tufsteen en bijna 125.000 werkuren nodig waren); de hangbrug was in 2010 en 2011 aan bod en de hoofdtrap in 2011 en 2012. Sinds het najaar van 2013 worden er werkzaamheden uitgevoerd aan de gevels en daken van het gebouw. Parallel daaraan is men in

Saumur in *Les Très Riches Heures du duc de Berry*

In 1411 bestelde hertog Jan I van Berry een getijdenboek bij de gebroeders Paul, Johan en Herman van Limburg. Nadat de vier direct betrokkenen bij het project in 1416 aan de pest waren overleden, werd het manuscript tussen 1485 en 1489 voltooid door Jean Colombe voor Karel I van Savoye. Het is een getijdenboek, ingericht rond de liturgische uren van de dag. Het beslaat 206 bladzijden, waarop de twaalf maanden van het jaar staan afgebeeld, in het ritme van de seizoenen en van het religieuze leven. Het is daarmee een indrukwekkende getuigenis van de menselijke activiteit die wordt beheerst door de onverbidde cyclische natuur. De maand september, de periode van de druivenoogst, is bijzonder populair bij de inwoners van Saumur, omdat daar het kasteel van Saumur op de achtergrond is afgebeeld. Het manuscript wordt bewaard in het Musée Condé in Chantilly.

2015: de piron van de zuidoostelijke toren

Om het Château de Saumur het fascinerende silhouet terug te geven dat het in *Les Très riches Heures du duc de Berry* (zie kader blz. 407) bezat, werd besloten één van de vier pironen terug te plaatsen die vroeger de torens sierden: een kolossaal karwei. Niet minder dan 20 m² koper, meer dan anderhalve ton lood en 15.000 gouden blaadjes werden gebruikt om dit 12,5 m hoge dakornament te maken, waarop een vergulde windvaan met een liele staat. Zeven verschillende ambachten en duizenden manuren waren ermee gemoeid, om nog maar te zwijgen van de twee kranen die werden gebruikt om het 2,5 ton zware gevaarte naar de top van de zuidelijke toren te hijsen. In totaal kostte de klus 125.000 euro, maar voor dat geld werd ook veel knowhow behouden, opnieuw ontwikkeld en in de schijnwerpers gezet.

2016 begonnen met de restauratie en de veiligheid van de wallen, en met enkele decoratieve werkzaamheden (zie kader hierboven).

Terras – De binnenplaats van het kasteel vormt een terras en biedt een mooi **panorama**★ over de stad en de dalen van de Loire en de Thouet.

Het kasteel ziet er nog steeds uit als een burcht, maar heeft een zekere elegantie dankzij de vele rijzige torens met kegeldaken. Op de binnenplaats bevindt zich de **woning**, met weelderig bewerkte balustrades voor de ramen.

Kasteelmuseum – De **eerste verdieping** herbergt een rijke **collectie decoratieve kunst**★★, met een donatie van graaf Charles Lair (1841-1919), een aristocraat uit Saumur die een curiositeitenkabinet samenstelde in zijn kasteel in Blou. De verzameling bestaat uit fraaie kunstwerken uit de middeleeuwen en de renaissance: beeldhouwwerk op hout en albast, **wandtapijten**★★ uit de 15de tot de 18de eeuw, meubels, schilderijen en liturgische ornamenten. Ook een collectie Franse **faience**★ en porselein uit de 17de en de 18de eeuw, die bekendstaat als een van de mooiste van Frankrijk: borden met familiewapens, schotels, potjes, mandjes, vazen en terrines uit de bekendste aardewerkcentra van Frankrijk (Nevers, Rouen, Moustiers, Marseille, Straatsburg).

Omdat het museum nog gerestaureerd wordt, doet de indeling helaas niet echt recht aan de kwaliteit van de tentoongestelde voorwerpen.

In de **abdijkerk** wordt de geschiedenis van het rijpaard en de rijkunst door de eeuwen en over de grenzen heen in beeld gebracht. Interessante verzameling zadels, bitten, stijgbeugels en sporen. Ook kostbaar paardentuig uit de hele wereld.

Een protestantse stad

Aan het einde van de 16de en in de 17de eeuw beleefde de stad haar grootste bloei. Saumur was een protestants centrum en werd door Hendrik III als 'veilige plaats' aan de koning van Navarra geschonken. De toekomstige Hendrik IV vertrouwde het bestuur toe aan veldheer **Philippe Duplessis-Mornay**, een beleden protestant, volgens de katholieken 'de paus van de hugenoten'. Hij stichtte een protestantse academie. Na de dood van Hendrik IV en het vertrek van Sully kwam hier in 1611 een synode van de protestantse kerken bijeen. Uit vrees voor het protestantse gevaar liet Lodewijk XIII in 1623 de stadsmuren slopen. De herroeping van het Edict van Nantes (1685) was fataal voor Saumur: veel inwoners vluchtten en de kerk werd afgebroken.

Wandelen

PLATTEGROND (HIERONDER)

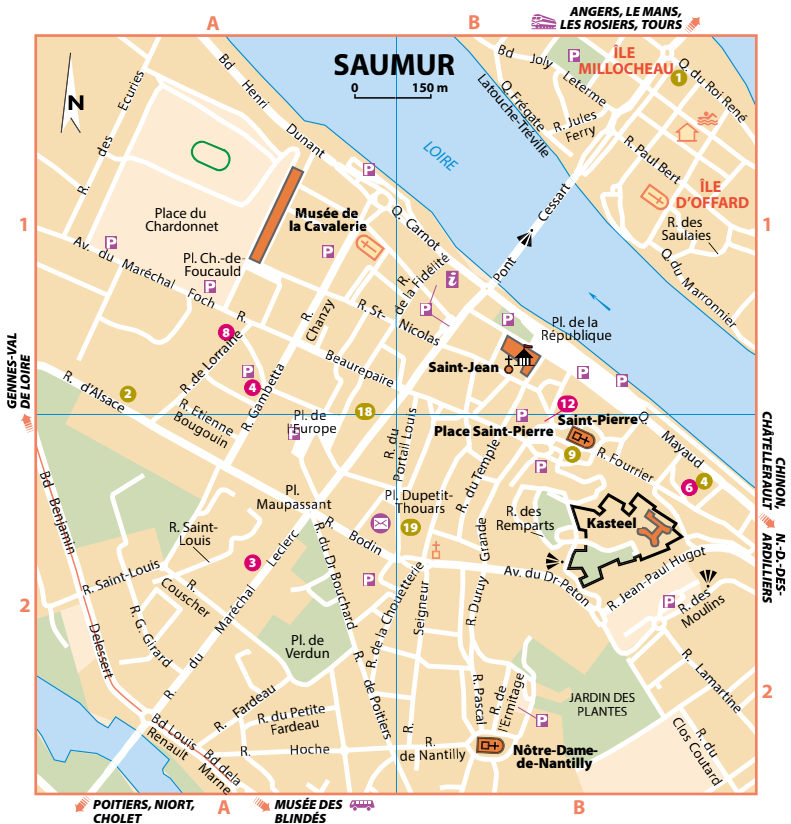
★ Oude centrum

Het kronkelige middeleeuwse stratenpatroon is tussen het kasteel en de brug intact gebleven. De winkelstraat Rue Saint-Jean leidt naar de **Place Saint-Pierre**, met vakwerkhuisen en 18de-eeuwse huizen met smeedijzeren balkons. De markt-hal van 1982 vormt een harmonieus geheel met de gebouwen eromheen.

Église Saint-Pierre B2

Pl. St-Pierre.

Van deze gotische kerk in Plantagenetstijl werd de gevel in de 17de eeuw herbouwd. Romaanse deur met fraaie booglijst in de rechterkruisarm. Binnen zijn de rijk versierde renaissancekapel en de 15de-eeuwse koorbanken te bezichtigen.

UIT ETEN

L'Escargot	3
Le Gambetta	4
L'Essentiel	6
L'Alchimiste	8
Le Bistrot de la Place	12

OVERNACHTEN

Best Western	1
Hôtel Adagio	1
Hôtel du château	1
de Verrières	2
Hôtel Anne d'Anjou	4

Hôtel Saint Pierre	9
Le Londres Hôtel et Appartements	18
Hôtel Le Volney	19

Chapelle de Trèves, kathedraal van Tours). In deze onderaardse steengroeve wordt deze lokale steensoort in het zonnetje gezet. Onder andere door beeldhouwer Philippe Cormant, die tientallen monumenten op verkleinde schaal in tufsteen nabouwde. Het bezoek eindigt met een prachtige panoramische compositie van 12 m lang en 2 m hoog die Saumur voorstelt. Een leerzaam en fascinerend bezoek. Na het bezoek kunnen kinderen een steen bewerken.

★ Le Cadre Noir de Saumur A2

Av. de l'École-Nationale-d'Équitation - ☎ 02 41 53 50 60 - www.ifce.fr - ♿ - rondleiding (1 uur) feb.-vak.-allerheiligenvak.: 10.00-12.30, 14.00-16.00, ma 14.00-16.00, za 10.00-12.30 u - vraag incl. want de openingstijden kunnen veranderen - gesl. zo - € 8 (tot 16 jaar € 6) - € 19 voor de Matinale du Cadre Noir - programma beschikbaar op internet. Let op: er is geen garantie dat u de ruiters tijdens uw bezoek aan het werk zult zien.

👤 Deze moderne rijsschool werd in 1972 geopend op de plateaus van Terrefort en Verrie en telt meerdere units, met elk een eigen hooizolder en voeropslag, een manege met zitplaatsen voor 1200 toeschouwers, zeven olympische maneges, stallen voor 500 paarden, tuigkamers, een dierenkliniek en 50 km aan ruiterspaden. De school ressorteert onder het Franse ministerie voor Sport en Jeugdzaken en moet de Franse rijkunst in stand houden en verbreiden.

In april, mei, juni en september kunnen bezoekers tijdens de 'Arts et Métiers de l'Équitation' kennismaken met een stalknecht-verzorger, een hoefsmid en een ruiter van het Cadre Noir. Het elitekorps **Cadre Noir**, dat in 1815 werd opgericht in Saumur, vond in 1984 onderdak bij de École Nationale d'Équitation en vormt sindsdien een essentieel onderdeel van de nationale rijsschool. Het korps geeft overal ter wereld spectaculaire **galavoorstellingen** met demonstraties van klasieke rijkunst.

Neem de D751 naar het noordwesten.

Chênehutte-Trèves-Cunault A2

Aan de noordkant van het dorp Chênehutte staat een mooie romaanse **kerk** langs de weg. Fraai romaans portaal met bewerkte booglijsten.

★ **Kerk van Trèves** – Dit kerkje staat aan de voet van een 15de-eeuwse donjon, een overblijfsel van een vroegere burcht. Het heeft een zeer fraai interieur, met een breed romaans schip en muren met grote arcaden. De triomfboog bij het koor heeft een triomfbalk met een Christus aan het kruis. Verder zijn er een purperstenen bekken met primitief beeldhouwwerk, rechts een liggend beeld en links een tabernakel, een opengewerkt torentje van steen in flamboyante stijl.

★★ **Église Notre-Dame de Cunault** – Het klooster van Cunault werd gesticht in de 4de eeuw. In 847 bood het onderdak aan de monniken van Noirmoutier, die op de vlucht waren voor de Noormannen en zich vanaf 862 moesten verschuilen in Tournus. Cunault groeide uit tot een rijke benedictijnenpriorij, behorend bij de abdij van Tournus. Alleen de abdijskerk (11de-13de eeuw) bleef bewaard, met zijn massieve 11de-eeuwse klokkentoren en stenen spits (15de eeuw). Binnen vallen de omvang en de hoogte van de pilaren in de typische gotische Anjoustijl (📖 blz. 90)

De cadetten van Saumur

Van 18 tot 20 juni 1940 boden 800 leerling-officieren van de École d'Application de Cavalerie in Saumur onder het bevel van generaal Pichon tussen Gennes en Montsoreau dapper weerstand aan de opmars van de Duitse troepen. Hun moed en hardnekkige verzet met erg beperkte middelen dwong bewondering af bij de vijand, die de jonge helden de 'cadetten van Saumur' noemde, een term die door de school niet werd gebruikt.

meteen op. In de trant van de grote benedictijnenabdij werd ook deze kerk gebouwd om plaats te bieden aan massa's bedevaartgangers, die op 8 september Maria kwamen eren. De kooromgang en de straalkapellen boden ruimte voor processies, net als de brede zijbeuken rond het schip. Dankzij het verhoogde koor konden alle gelovigen de priester ook echt zien. Indrukwekkend zijn de soberheid van het lijnenspel en de rijkdom van de 223 fijn gebeeldhouwde **kapitelen** (11de-12de eeuw). Alleen de twee kapitelen bij de ingang van het koor kunnen zonder verrekijker worden bewonderd: het rechterkapiteel toont negen staande monniken, links ontvangt de H. Philibert een zondaar. De andere kapitelen zijn te hoog om alle details met het blote oog te kunnen zien. Bekijk in de kapellen van de kooromgang (*links beginnen*) een 16de-eeuwse piëta, een 16de-eeuwse kast van essenhout (om de koorkappen in op te bergen) en wat verderop de unieke **schrijn van de H. Maxenceul**, die Cunault in de 4de eeuw kerstende (polychroom notenhout uit de 13de eeuw). Van de 15de-eeuwse fresco's die de kerk ooit sierden, zijn een mooie H. Christoffel en enkele fragmenten bewaard gebleven. In de klokkentoren hangen vier klokken uit de kathedraal van Constantine in Algerije. Tegenover de kerk staat het mooie huis van de prior (16de eeuw). In **La Cave aux Moines** is een paddenstoelenkwekerij (zie 'Adresboekje' blz. 421).

Gennes **A2**

Dit plaatsje aan de Loire ligt tegen de beboste heuvels. In de dalen liggen heel wat megalieten, waaronder de **Dolmen de la Madeleine** in het zuiden, aan de weg naar Doué. Een pronkfontein, een aquaduct, thermen en een amfitheater duiden op het bestaan van een Gallo-Romeins heiligdom, gewijd aan het water. **Amfitheater** – ☞ 02 41 51 81 30 - juni-sept.: 9.00-19.00 u - gratis. In de Romeinse tijd vonden hier vermoedelijk voorstellingen plaats. Archeologen graven nog steeds. De tribunes liggen tegen een helling en de ellipsvormige arena is 44 m lang. In het noordelijke stuk staat een muur van zandsteen en tufkrijt met baksteen, met een betegelde goot voor de afwatering.

Église Saint-Eusèbe – Alleen het buitenplein is *toegankelijk*. Van deze kerk op een heuvel boven de Loire zijn alleen het transept, de 12de-eeuwse toren en een 11de-eeuws poortje aan de noordkant bewaard gebleven. Het platform van de klokkentoren biedt een weids uitzicht op Gennes en het Loiredal, van de kerncentrale in Avoine tot Longué en Beaufort. Binnen de omheining (*toegankelijk via de binnenplaats*) is een monument opgericht ter nagedachtenis van de cadetten van Saumur die in juni 1940 sneuvelden tijdens de verdediging van de Loire.

Le Prieuré **A2**

Sla op de D751 na het gehucht 'Le Sale-Village' linksaf.

De huizen van dit gehucht staan rond een aardige priorij. De **kerk** (12de-13de eeuw) heeft een fraaie vierkante romaanse toren en binnen is een mooi 17de-eeuws retabel van polychroom hout te bewonderen.

Rijd verder over de D751 (4 km) via St-Georges-des-Sept-Voies. In meerdere gehuchtjes zijn gerestaureerde wasplaatsen te zien: La Couture, Cumeray, La Genaudière, Fontaine en Vendor.

Keer terug naar Gennes en steek de Loire over.

Les Rosiers-sur-Loire **A2**

In dit dorpje, dat via een hangbrug met Gennes is verbonden, staat een **kerk** met een klokkentoren in renaissancestijl van de hand van Jean de l'Espine, een architect uit de Anjou. In de traptoren zitten mooie vensters met pilasters. Op het plein staat een beeld van Johanna van Laval, de tweede vrouw van René van Anjou. *Steek vanuit Rosiers-sur-Loire de Loire over naar de linkeroever, en sla dan onmiddellijk rechtsaf de D132 op die langs de rivier loopt.*

Le Thoureil **A2**

Dit rustige, fleurige dorpje was vroeger een bijzonder drukke uitvoerhaven voor appels uit het achterland. (*Tochten met houten bootjes mogelijk, zie het Adresboekje.*) Bekijk in de **kerk** de fraaie houten reliekschrijnen (eind 16de eeuw) aan weerszijden van het koor, rondom versierd met beeldjes van heiligen van de benedictijnenorde (Maurus, Romanus) en in de streek populaire heiligen (Christoffel, Johannes, Martinus, Jacobus, Eligius).

Abbaye de Saint-Maur-de-Glanfeuil **A2**

Deze voormalige benedictijnenabdij aan de Loire zou zijn vernoemd naar de H. Maurus, een kluisenaar uit de Anjou die in de 6de eeuw een abdij stichtte op de plaats van een Romeinse villa bij Glanfeuil ('dichtbebladerde oevers').

★ Prieuré de Saint-Rémy-La-Varenne **A2**

Pl. Édouard-Meslier - ☎ 02 41 57 32 32 - www.prieure-saint-remy.fr - mei-sept.: wo-zo 10.00-12.30, 14.00-18.00 u - € 4 (tot 15 jaar € 3).

 Deze benedictijner priorij – op een landgoed dat aan de abdij van Saint-Aubin d'Angers is nagelaten – was een van de rijkste van Anjou. Dankzij een vereniging die zich al zo'n dertig jaar inzet om de priorij te redden en te restaureren, heeft deze in de loop der jaren zijn oude glorie teruggekregen. De kapittelzaal werd in de 10de eeuw gesticht, in de 12de eeuw uitgebreid en verrijkt, en in de 16de en 17de eeuw herbouwd. In de kapittelzaal bevindt zich een **fresco** uit de 12de eeuw, een van de oudste van Anjou, dat bij toeval in 1954 tijdens werkzaamheden werd herontdekt. In het timpaan is de kruisiging afgebeeld, tussen de ramen de Maagd met kind en in de schietgaten afbeeldingen van heiligen. Het spectaculairste element is een **monumentale polychrome schouw** uit de 15de eeuw, die recent gerestaureerd is, in de grote hal van het hoofdgebouw. Hij is versierd met wapenschilden, arabesken, loofwerk, grotesken en symbolische figuren. In het bosrijke park vindt u een eenvoudige tuin naast een educatieve tuin voor kinderen. *Steek de Loire over via de D55. Sla bij St-Mathurin rechtsaf de D952 op en vervolgens linksaf de D7.*

Beaufort-en-Vallée **A2**

Boven Beaufort verrijst de ruïne van een **kasteel** dat in de 14de eeuw werd gebouwd door Guillaume Roger, graaf van Beaufort en vader van paus Gregorius XI. De Tour Jeanne de Laval werd in de 15de eeuw herbouwd door koning René. De heuveltop biedt een weids **uitzicht** op het omringende platteland. Dankzij de ideale ligging tussen Saumur en Angers, vlak bij de Loire, had Beaufort in de 18de en 19de eeuw een van de grootste zeildoekfabrieken van Frankrijk.

Kerk – De mooie klokkentoren boven het transept (15de eeuw) is gebouwd door Jean de L'Espine en werd in 1542 voltooid. Bekijk binnen het altaar van bewerkt hout (1617), een *Aanbidding van de herders* (17de eeuw) en, onder het grote glas-in-loodraam van het transept, het vroegere marmeren hoofdaltaar.

Musée Joseph-Denais – *5 pl. Notre-Dame - ☎ 02 41 80 26 87 - 3museesinsolites enanjou.com - ♿ - juli-aug.: 10.30-12.30, 14.30-18.30 u; half april-eind juni en sept.-begin nov.: dag. beh. di 14.30-18.00 u - gesl. ma - € 6 (tot 18 jaar gratis).* Dit rijke, eclectische en ongewone museum in een soort Italiaans palazzo uit de 19de eeuw, werd opgericht door de journalist en verzamelaar Joseph Denais (1851-1916). Er zijn 7000 voorwerpen te zien, thematisch verspreid over zeven zalen, die betrekking hebben op archeologie, egyptologie, ethnografie, kunst en natuurhistorie. Ook zijn er exposities van hedendaagse kunst.

Volg de D347 en neem dan de D74 naar rechts.

★★ Château de Montgeoffroy **A2** (📍 blz. 458).

Praktisch

Inlichtingen

Toeristenbureau – 8 bis quai Carnot - Saumur - ☎ 02 41 40 20 60 - www.ot-saumur.fr.

Evenementen

Concours de Voltige International – *Pasen.*

Concours Équestre Complet – *April.*

Marathon de la Loire – *Half april.*

Journées Nationales du Livre et du Vin – www.livreetvin.com - *april of mei.* Schrijvers, Loirewijnen, gastronomie, journalisten en allerlei persoonlijkheden ontmoeten elkaar tijdens een weekend in Saumur.

Festival International de Musiques Militaires – *Juni.*

Concours International d'Atte-lage – *Juni.*

Anjou Vélo Vintage – ☎ 02 41 38

60 00 - www.anjou-velo-vintage.com/fr. Retro-weekend in Saumur.

Gratis concerten, stoet van oude auto's en fietsen; fietstochten vanaf Saumur (*routes van 35 tot 130 km*).

Eén voorwaarde: een fiets van vóór 1987 (*verhuur ter plaatse*).

Retrobeurs met meer dan 70 exposanten.

Les Grandes Tablées du Saumur-Champigny – *Aug.* Twee feestavonden met wijn als centraal thema.

Grande Semaine de Saumur – *Sept.* Mennen, dressuur, fokpaarden.

Festivini – www.festivini.com - *1 week in sept.* Festival rond wijn (de oogst van het kasteel, wandeltochten, diners en een biologische markt op de laatste zondag).

Artcheval – *Nov.* Internationale beurs in Saumur.

Adresboekje

ZIE PLATTEGROND BLZ. 409

Uit eten

Doorsneeprijzen

8 L'Alchimiste – **A1** - 6 r. de Lorraine - ☎ 02 41 67 65 18 - www.lalchimiste-saumur.fr - *gesl. tijdens schoolvak. en zo-ma - menu € 22,50/37,50.* Creatieve en verzorgde keuken op basis van verse gerechten. Op de kaart onder meer snoekbaars met artisjokken en ge-roosterd lamsribstuk met hibiscusbloemen.

12 Le Bistrot de la Place – **B2** - 16 pl. St-Pierre - ☎ 02 41 51 13 27 - www.bistrotdelaplace-saumur.com - ♿ - *lunchmenu € 19 - menu € 24.* Deze wijnbar en bistro in het oude centrum van Saumur heeft een mooie kaart met Loirewijnen. Traditionele keuken, gespeciali-

seerd in vlees, geserveerd met zelf-gemaakte frieten.

3 L'Escargot – **A2** - 30 r. du Mar.-Leclerc - ☎ 02 41 51 20 88 - *gesl. zo-ma - lunchmenu € 16/21 - menu € 32/40.* Leuk restaurantje om in alle rust wat te eten. Gezellige in-richting en smakelijke traditionele keuken op basis van uitstekende producten. Fijn terras.

6 L'Essentiel – **B2** - 11 r. Raspail - ☎ 02 41 67 71 10 - www.restaurant-lessentiel-saumur.fr - *gesl. zo-ma - lunchmenu € 17/23 - menu € 28/50.* Een prachtig tufstenen huis aan de voet van het kasteel, waar u kunt genieten van de gastronomische keuken van de chef-kok, die smake-lijke gerechten bereidt op basis van lokale producten, verrijkt met sap-pen en sauzen met kleine uitjes.

Wat meer luxe

4 Le Gambetta – **A1** - 12 r. Gambetta - ☎ 02 41 67 66 66 - www.restaurantlegambetta.fr -

Vertaling	Jan Bos, Henriëtte Gorthuis, Eric Strijbos
Eindredactie	Karin Evers
Opmaak	Asterisk*, Amsterdam
Omslagfoto	Franzisca Guedel
Oorspronkelijke titel	Guide Vert Châteaux de la Loire
Oorspronkelijke uitgever	Michelin, Parijs
Uitgevers	Philippe Orain (Michelin, Parijs) Lieven Defour (Lannoo, Tielt) Camille Bouvet
Eindredactie	Cécile Bouché-Gall, Geneviève Clastres, Lionel Crooson, Anne Duquénoy, Isabelle Gaudino, Christine Gelot-Bray, Thierry Guidet, Sybille d'Oiron, Philippe Pataud Célérier, Christian Rault, Delphine Storelli, Amaury de Valroger
Redactie	Christelle Le Déan, Sandro Borel
Grafisch ontwerp	Keppie & Keppie, Varsenare
Omslagontwerp	Severin Vlad, Mihăiță-Cristian Constantin, Costina-Ionela Lungu
Cartografie	De toeristische diensten van Anjou, Loiret, Loir-et-Cher en Touraine, Marion Capéra, Cristian Catona, Hervé Dubois, Bogdan Gheorghiu, Marieke Gourdin, Pascal Grougon, Andreea-Karina Gruia, Anne-Marie Leforestier, Douceline Ménard, Andra-Florentina Ostafi, Émilie Réaux, Marie Simonet
Met dank aan	

© Michelin

© Cartografie: Michelin

© Nederlandse tekst: Uitgeverij Lannoo, nv, Tielt, 2022

Het redactieteam heeft de grootste zorg besteed aan de samenstelling en de controle van deze gids. Maar omdat de gegevens voortdurend gewijzigd worden, moet de praktische informatie (prijzen, adressen, bezoeken, telefoonnummers, bezienswaardigheden, internetadressen) worden beschouwd als een aanwijzing. Het is dan ook best mogelijk dat bepaalde info bij het verschijnen van deze gids niet helemaal correct of volledig is. Wij kunnen daar niet verantwoordelijk voor worden gesteld.

Deze gids bestaat voor en door u; u bewijst ons dan ook een grote dienst door eventuele tekortkomingen of vergissingen te melden. Aarzel niet om ons uw opmerkingen en suggesties over de inhoud van deze gids mee te delen. Bij een eerstvolgende bijgewerkte editie zullen wij daar rekening mee houden.

Contactadres

De Groene Reisgids
Uitgeverij Lannoo
Kasteelstraat 97
B-8700 Tielt
degroenereisgids@lannoo.be

De Groene Reisgids
Uitgeverij Terra Lannoo bv
Postbus 23202
1100 DS Amsterdam Zuidoost
info@terralannoo.nl

www.lannoo.com

D/2022/45/401 - NUR 512
ISBN 978 94 014 8282 0

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.